

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie ze skargi Z. Z.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego [...]

w sprawie III AUa .../11,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 lutego 2012 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Z. Z. w skardze z dnia 6 grudnia 2011 r. wniósł o stwierdzenie, że Sąd Apelacyjny, Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dopuścił się nieuzasadnionej przewlekłości w sprawie III AUa .../11 i o przyznanie mu od Skarbu Państwa kwoty 20.000,00 zł na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.). Na uzasadnienie skargi podniósł, że w jego sprawie, która powinna zostać rozpatrzona niezwłocznie, po wniesieniu apelacji w marcu 2011 r. i uzupełnieniu jej braku przez dokonanie wpłaty opłaty sądowej w kwietniu 2011 r., oczekiwał przez blisko 8 miesięcy na wyznaczenie rozprawy. Termin posiedzenia sądu został wyznaczony na dzień 18 listopada 2011 r., lecz został zniesiony z

powodu choroby sędziego. W okresie od wpływu sprawy do dnia wniesienia skargi, Sąd Apelacyjny nie podjął żadnych czynności zmierzających do załatwienia jego sprawy, ale też po zniesieniu terminu rozprawy nie podjęto starań o wyznaczenie kolejnego, relatywnie bliskiego terminu.

Prezes Sądu Apelacyjnego, na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zgłosił udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi. Wskazał, że na koniec października 2011 r. w III Wydziale Pracy Ubezpieczeń Społecznych Sądu Apelacyjnego pozostawało do poznania ponad 1.000 spraw, a wskaźnik szybkości postępowania wynosił 9. Tak więc, czas oczekiwania na rozpoznanie apelacji wynosił 6-7 miesięcy. Rozprawa wyznaczona na dzień 18 listopada 2011 r. została zarządzeniem z dnia 10 listopada 2011 r. odwołana z powodu nagłej choroby sędziego sprawozdawcy, lecz kolejny termin rozprawy został niezwłocznie wyznaczony zarządzeniem z dnia 16 grudnia 2011 r. na dzień 18 stycznia 2012 r. Po przeprowadzeniu rozprawy w tym dniu został ogłoszony wyrok.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jest oczywiste, że sądy mają tak zorganizować pracę, by sprawy rozpoznawane były w rozsądnym czasie. Obowiązek taki wypływa z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i polega na takiej organizacji systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzygnięciu spraw sądowych w rozsądnych terminach. Jest to konieczne zwłaszcza przy rozstrzygnięciu spraw uznanych za wymagające szczególnie sprawnych procedur, do których zaliczają się sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych. Obowiązują w nich specjalne zasady procesowe, które wymagają niezwłocznego wstępnego badania sprawy przez przewodniczącego po jej wniesieniu (art. 467 k.p.c.), podejmowania przez sąd czynności wyjaśniających (art. 468 k.p.c.), a przede wszystkim ustanawiają obowiązek wyznaczenia terminu pierwszej rozprawy tak, aby od chwili wniesienia odwołania do wyznaczenia rozprawy nie upłynęło więcej niż dwa tygodnie, chyba

że zachodzą nadzwyczajne, niedające się usunąć przeszkody (art. 471 k.p.c.). Te dyrektywy mają odpowiednie zastosowanie do postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 391 § 1 k.p.c.) i nie mogą ich niweczyć trudności kadrowe sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz.121 i z dnia 10 sierpnia 2007 r., III SPP 31/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 336).

Skarga przewidziana w ustawie o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter wstępny i stanowi doraźną interwencję przeciwdziałającą trwającej przewlekłości postępowania. Jej funkcją jest przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego biegu, czemu służy zarówno samo stwierdzenie przewlekłości postępowania (art. 12 ust. 2 ustawy), jak też możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 3 tej ustawy). Skarga ma zapewnić szybką reakcję na trwającą zwłokę w czynnościach sądu (por. mającą moc zasady prawnej uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005 nr 5, poz. 71).

Cele te unaocznia przede wszystkim użyte w art. 2 ust. 1 ustawy w czasie teraźniejszym określenie postępowania, którego skarga dotyczy, jako trwającego dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktycznych i prawnych (przewlekłość postępowania), oraz brzmienie art. 4 ust. 1 ustawy, wskazującego jako sąd właściwy do rozpoznania skargi sąd przełożony nad sądem, przed którym toczy się postępowanie. Decydujące znaczenie ma jednak przepis art. 5 ust. 1 ustawy stanowiący, że skargę o stwierdzenie, iż w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2005 r., III SPP 120/05, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 102).

Z tego punktu widzenia, skarga wniesiona w dniu 6 grudnia 2011 r., w tym samym terminie, w którym po zniesieniu – z przyczyn od Sądu Apelacyjnego niezależnych – terminu rozprawy w dniu 18 listopada 2011 r., wyznaczony został nowy termin posiedzenia w bardzo bliskim czasie – na dzień 18 stycznia 2012 r., w

którym sprawa została zakończona w instancji apelacyjnej, nie mogła być uwzględniona (art. 12 ust. 1 ustawy).